

Czwartek, 4 lutego 2016 r.

P8_TA(2016)0043

Sytuacja w zakresie praw człowieka na Krymie, w szczególności sytuacja Tatarów krymskich

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 4 lutego 2016 r. w sprawie stanu poszanowania praw człowieka na Krymie, w szczególności sytuacji Tatarów krymskich (2016/2556(RSP))

(2018/C 035/08)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Partnerstwa Wschodniego, Ukrainy i Federacji Rosyjskiej,
  - uwzględniając sprawozdania misji oceniającej stan poszanowania praw człowieka na Krymie, przeprowadzonej przez Biuro Instytucji Demokratycznych i Praw Człowieka OBWE (ODIHR) oraz Wysokiego Komisarza ds. Mniejszości Narodowych OBWE (HCNM),
  - uwzględniając decyzje Rady Europejskiej (z dnia 21 marca, 27 czerwca i 16 lipca 2014 r.) o nałożeniu sankcji na Federację Rosyjską w następstwie nielegalnej aneksji Krymu,
  - uwzględniając sprawozdanie Biura Wysokiego Komisarza ONZ ds. Praw Człowieka w sprawie stanu przestrzegania praw człowieka na Ukrainie w okresie od 16 sierpnia do 15 listopada 2015 r.,
  - uwzględniając rezolucję Zgromadzenia Ogólnego ONZ 68/262 z dnia 27 marca 2014 r. w sprawie integralności terytorialnej Ukrainy,
  - uwzględniając sprawozdanie organizacji Freedom House dotyczące wolności prasy na świecie z 2016 r., w którym oceniono stan poszanowania praw politycznych i obywatelskich na nielegalnie zaanektowanym Półwyspie Krymskim, uznając ten obszar za „nie wolny”,
  - uwzględniając art. 135 ust. 5 i art. 123 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Federacja Rosyjska nielegalnie zaanektowała Krym i Sewastopol, naruszając tym samym prawo międzynarodowe, w tym Kartę ONZ, Akt końcowy z Helsinek, memorandum budapeszteńskie z 1994 r. i podpisany w 1997 r. traktat o przyjaźni, współpracy i partnerstwie między Federacją Rosyjską a Ukrainą;
- B. mając na uwadze, że w chwili nielegalnej aneksji Krymu przez Federację Rosyjską w marcu 2014 r. Ukraińcy, w tym Tatarzy krymscy, a także żołnierze ukraińscy wykazali wielką odwagę i lojalność wobec Ukrainy i pokojowo sprzeciwili się aktowi zbrojnej aneksji; mając na uwadze, że szereg organizacji międzynarodowych i stowarzyszeń obrońców praw człowieka potępia fakt, iż od czasu okupacji i nielegalnej aneksji półwyspu przez Federację Rosyjską na początku 2014 r. na Krymie znacznie pogorszył się stan ochrony praw człowieka;
- C. mając na uwadze, że odnotowuje się nadużycia skierowane przeciwko społeczności Tatarów, z których większość sprzeciwiła się przejściu półwyspu przez Rosję i zbojkotowała tzw. referendum w dniu 16 marca 2014 r., oraz że nadużycia te przybierają głównie postać egzekwowania niejasnych i niezwykle szeroko sformułowanych rosyjskich przepisów „antyekstremistycznych”, wykorzystywanych do zastraszania i uciszania głosów krytyki; mając na uwadze, że nadużycia te obejmują porwania, wymuszone zaginięcia, przemoc, stosowanie tortur i egzekucje pozasądowe, co do których faktyczne władze nie prowadzą dochodzeń i nie ścigają sprawców;
- D. mając na uwadze, że przywódcom Tatarów krymskich, np. Mustafie Dżemilewowi, posłowi do Rady Najwyższej Ukrainy, i Refatowi Czubarowowi, przewodniczącemu Medżlisu, zakazano wjazdu na Krym; mając na uwadze, że obecnie mają oni prawo wjechać na półwysep, ale grozi im aresztowanie; mając na uwadze, że rosyjski sąd wydał nakaz aresztowania Mustafy Dżemilewa, który spędził już 15 lat w radzieckim więzieniu za dążenie do umożliwienia swojemu narodowi powrotu do ojczystej ziemi na Krymie;

Czwartek, 4 lutego 2016 r.

- E. mając na uwadze, że ograniczono działalność wszystkich wspólnot wyznaniowych, w tym kościołów chrześcijańskich niezależnych od Moskwy; mając na uwadze, że trudności te wynikają z poważnych ograniczeń wolności stowarzyszeń, wyłączenia, nieprzedłużania ważności dokumentów i regularnie prowadzonych przeszukiwań w pomieszczeniach należących jeszcze do tych organizacji religijnych;
- F. mając na uwadze, że osoby, które odmówiły przyjęcia obywatelstwa rosyjskiego po aneksji półwyspu, są dyskryminowane i napotykają poważne trudności we wszystkich dziedzinach życia politycznego, społecznego i gospodarczego;
- G. mając na uwadze, że Rosja ograniczyła wjazd na Krym przedstawicieli OBWE, ONZ i Rady Europy, nie wspominając o organizacjach pozarządowych występujących w obronie praw człowieka i o niezależnych dziennikarzach; mając na uwadze, że brak dostępu do półwyspu poważnie utrudnia monitorowanie stanu poszanowania praw człowieka na Krymie i przekazywanie informacji na ten temat;
- H. mając na uwadze, że w 1944 r. wszyscy Tatarzy krymscy, rdzenna ludność Półwyspu Krymskiego, zostali przymusowo zesłani do innych regionów ówczesnego ZSRR i nie mogli wrócić na swoje ziemie do 1989 r.; mając na uwadze, że w dniu 12 listopada 2015 r. Rada Najwyższa Ukrainy przyjęła uchwałę, w której uznała zsyłkę Tatarów krymskich w 1944 r. za akt ludobójstwa i ustanowiła dzień 18 maja Dniem Pamięci;
1. przypomina o swoim zdecydowanym zaangażowaniu na rzecz suwerenności i integralności terytorialnej Ukrainy w granicach uznanych na arenie międzynarodowej oraz na rzecz jej wolnej i suwerennej decyzji o dążeniu do integracji z Unią Europejską; ponownie zdecydowanie potępia nielegalną aneksję Półwyspu Krymskiego przez Rosję i przypomina o zobowiązaniu UE, jej państw członkowskich i społeczności międzynarodowej do pełnego wdrożenia polityki nieuznawania nielegalnej aneksji Krymu; podkreśla również, że przywrócenie ukraińskiej kontroli nad półwyspem to jeden z warunków ponownego nawiązania stosunków współpracy z Federacją Rosyjską, w tym zawieszenia nałożonych na nią sankcji;
  2. zdecydowanie potępia bezprecedensowych rozmiarów łamanie praw człowieka, które głównie pod pretekstem walki z ekstremizmem i terroryzmem kierowane jest przeciwko mieszkańcom Krymu, przede wszystkim Tatarom krymskim, którzy nie podporządkowują się narzuconym rządów tzw. władz lokalnych;
  3. potępia poważne ograniczenia wolności wypowiedzi, stowarzyszeń i pokojowych zgromadzeń, obejmujące tradycyjne uroczystości upamiętniające, np. obchody rocznicy zesłania Tatarów krymskich przez stalinowski totalitarny reżim Związku Radzieckiego, oraz kulturowe zgromadzenia Tatarów krymskich; podkreśla, że zgodnie z prawem międzynarodowym Tatarzy, jako rdzenna ludność Krymu, mają prawo do utrzymania i umacniania odrębnych instytucji politycznych, prawnych, gospodarczych, społecznych i kulturalnych; wzywa do poszanowania Medżlisu jako uprawnionej reprezentacji społeczności Tatarów krymskich oraz do unikania jakiegokolwiek nękania i systematycznego prześladowania jej członków; wyraża zaniepokojenie z powodu ograniczania przynależnych im praw własności i swobód, zastraszania i więzienia oraz braku poszanowania ich praw obywatelskich, politycznych i kulturowych; odnotowuje z równym niepokojem restrykcyjne wymogi dotyczące ponownej rejestracji mediów i organizacji społeczeństwa obywatelskiego;
  4. wzywa władze rosyjskie i faktyczne władze lokalne do przeprowadzenia autentycznych, bezstronnych i przejrzystych dochodzeń we wszystkich sprawach dotyczących zaginięcia, tortur i łamania praw człowieka przez policję i oddziały paramilitarne działające na Półwyspie Krymskim od lutego 2014 r.;
  5. przypomina Federacji Rosyjskiej, że jako mocarstwo okupacyjne ma obowiązek zapewnić bezpieczeństwo wszystkim mieszkańcom, a także poszanowanie praw człowieka oraz praw kulturowych i religijnych rdzennej ludności tatarskiej i wszystkim innym mniejszościom na Krymie, a także utrzymać porządek prawny na półwyspie;
  6. przypomina, że instytucjom i niezależnym ekspertom OBWE, ONZ i Rady całkowicie lub w części uniemożliwiono wjazd na Półwysp Krymski, przez co nie mogli oni monitorować stanu poszanowania praw człowieka mimo przyznanego im mandatu do prowadzenia takiej działalności na Krymie;
  7. wzywa władze Federacji Rosyjskiej i faktyczne władze Krymu, które wiąże międzynarodowe prawo humanitarne i międzynarodowe prawo dotyczące praw człowieka, by zapewniły nieograniczone prawo wjazdu na półwysp międzynarodowym instytucjom i niezależnym ekspertom OBWE, ONZ i Rady Europy, a także wszelkim organizacjom pozarządowym występującym w obronie praw człowieka lub mediom chcącym odwiedzić Krym oraz ocenić panującą na

Czwartek, 4 lutego 2016 r.

nim sytuację i przedstawić informacje na ten temat; wzywa Radę i ESDZ, by w tej kwestii wywierały nacisk na Rosję; z zadowoleniem przyjmuje decyzję sekretarza generalnego Rady Europy o wysłaniu na Krym specjalnego przedstawiciela ds. praw człowieka, gdyż była to pierwsza tego rodzaju wizyta od czasu aneksji półwyspu przez Rosję i oczekuje się, że przyniesie ona świeżą ocenę sytuacji na miejscu; oczekuje przedstawienia wyników tej wizyty; podkreśla, że jakkolwiek obecność przedstawicieli społeczności międzynarodowej na miejscu powinna być skoordynowana z Ukrainą;

8. z zadowoleniem przyjmuje ukraińską inicjatywę utworzenia międzynarodowego mechanizmu negocjacji w sprawie przywrócenia suwerennej ukraińskiej władzy na Krymie, w formacie „Genewa plus”, który powinien obejmować bezpośredni udział UE; wzywa Rosję do rozpoczęcia negocjacji z Ukrainą i innymi stronami w sprawie zakończenia okupacji Krymu, zniesienia embarga handlowego i energetycznego oraz odwołania stanu wyjątkowego na Krymie;

9. ubolewa z powodu utrudniania przywódcom Tatarów powrotu na Krym i z powodu prześladowania ich, a także z powodu narastających i niemożliwych do zaakceptowania nacisków na innych członków Medżlisu; ubolewa również z powodu bezprawnego zamknięcia telewizji ATR, która była powszechnie odbierana przez społeczność Tatarów krymskich; wzywa Komisję do zwiększenia niezbędnego wsparcia finansowego potrzebnego do zapewnienia funkcjonowania tej telewizji i innych mediów na uchodźstwie na Ukrainie; uważa zamknięcie tatarskich szkół i klas oraz ograniczanie używania języka za poważne naruszenie podstawowych praw członków społeczności, podobnie jak fakt, że ze sfery publicznej usunięto język ukraiński;

10. apeluje o zachowanie wielokulturowego otoczenia na Krymie i o pełne poszanowanie dla języków i odrębnych kultur Ukraińców, Tatarów i innych mniejszości;

11. ubolewa z powodu działań faktycznej administracji utrudniających funkcjonowanie Medżlisu Narodu Tatarów Krymskich, najwyższego organu władzy wykonawczej i przedstawicielskiej Tatarów krymskich, w wyniku zamknięcia jego siedziby, przejścia części majątku i innych aktów zastraszania;

12. potępia regularne rozprawianie się z niezależnymi mediami, dziennikarzami i działaczami społeczeństwa obywatelskiego na Krymie; wyraża ubolewanie, że Federacja Rosyjska zmusza obywateli ukraińskich na Krymie do przyjmowania rosyjskich paszportów; potępia również praktyki faktycznych władz polegające na narzucaniu mieszkańcom Krymu rosyjskiego obywatelstwa;

13. przypomina, że popiera decyzję UE o zakazie przywozu produktów pochodzących z Krymu, jeśli nie towarzyszy im świadectwo pochodzenia wydane przez ukraińskie władze, a także decyzję o przyjęciu środków ograniczających wywóz niektórych towarów i technologii oraz inwestycje, handel i świadczenie usług na Krymie; wzywa Radę do utrzymania sankcji do czasu pełnej reintegracji Krymu w porządku prawnym Ukrainy;

14. apeluje do Federacji Rosyjskiej o przeprowadzenie dochodzenia w sprawie wszystkich przypadków torturowania więźniów nielegalnie przetrzymywanych na Krymie, o zwolnienie takich więźniów jak Ołeh Sencow i Ołeksandr Kołczenko, a także Achtem Czyjhoz, wiceprzewodniczący Medżlisu, oraz Mustafa Dehermendzi i Ali Asanow, których aresztowano na Krymie za pokojowe wyrażanie protestu przeciwko okupacji, oraz o zagwarantowanie im bezpiecznego powrotu na Ukrainę; wzywa Federację Rosyjską do położenia kresu politycznie umotywowanemu prześladowaniu dysydentów i działaczy społeczeństwa obywatelskiego; potępia ich przewiezienie do Rosji i przymusowe nadanie im obywatelstwa rosyjskiego;

15. potępia militaryzację Półwyspu Krymskiego i jej istotny negatywny wpływ na życie gospodarcze i społeczne, a także rosyjskie groźby dotyczące rozmieszczenia na Krymie broni jądrowej, co stanowi poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa regionalnego, europejskiego i światowego; ponawia apel o wycofanie wszystkich sił rosyjskich z Krymu i wschodniej Ukrainy;

16. podkreśla, że współpraca gospodarcza oraz dostawy towarów i usług między Ukrainą a tymczasowo okupowanym Półwyspem Krymskim należy prowadzić zgodnie z przepisami ukraińskimi, co powinny uszanować wszystkie strony, by uniknąć wszelkich negatywnych konsekwencji dla mieszkańców Krymu; wzywa władze o przeprowadzenie dochodzeń w razie nieprzestrzegania tych zasad i o położenie kresu wszelkim naruszeniom;

Czwartek, 4 lutego 2016 r.

17. wyraża poważne zaniepokojenie sytuacją osób LGBTI na Krymie, która pogorszyła się znacznie od czasu rosyjskiej aneksji półwyspu, oraz represjami i groźbami stosowanymi przez faktyczne władze i oddziały paramilitarne;
  18. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji wiceprzewodniczącej Komisji/ wysokiej przedstawiciel, Radzie, Komisji, rządowi i parlamentowi państw członkowskich, prezydentowi, rządowi i parlamentowi Ukrainy, Radzie Europy, OBWE, prezydentowi, rządowi i parlamentowi Federacji Rosyjskiej, a także Medżlisowi Narodu Tatarów Krymskich.
-